

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kokous 6/2023

Aika: Tiistaina 12.12.2023 klo: 13:00–14:20
Paikka: Microsoft Teams -yhteys
Osallistujat: Piia Vuorela, puheenjohtaja, Fimea
Päivi Kiviranta, Fimea
Henna Miettinen, Fimea, sihteeri
Mirjami Tran Minh, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Tiina Mäkelä, Terveysalan AMK-verkosto; Laurea-ammattikorkeakoulu
Hannele Tyrväinen, Terveysalan AMK-verkosto; Jyväskylän AMK

Työryhmien edustajat:
Ajantasainen lääkitystieto, Kirsi Juurinen, Keski-Suomen keskussairaala
Lääkkeen käyttäjän osallisuus, Tarja Pajunen, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Käyttäjälähtöinen informaatio, Essi Kariaho, Pharmaca Health Intelligence Oy
SOTE-ammattilaiset, Katri Melto-Ojalainen, Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Tutkimus ja seuranta, Marja Härkänen, Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos

KOLME NOSTOA KOKOUKSESTA

1. Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon oppaasta tehdyt kolme tiivistelmää on käännetty pohjoissaameksi. Tiivistelmät hyväksyttiin kokouksessa. Ne ovat mukana ”Lääkkeen käyttäjän osallisuus” -työryhmän toimintasuunnitelmassa 2024–2026 ja tulevat olemaan Lääkehoidon päivän 2024 materiaalia. Tiivistelmien viestintäsuunnitelmaa on työstetty yhteistyössä mm. Lapin hyvinvointialueen edustajien kanssa. Verkoston voima on ollut tässä suuri; on mm. löydetty innokkaita toimijoita, joihin on otettu yhteyttä ja pyydetty mukaan.
2. Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa -tarkistuslista sai koordinaatioryhmän hyväksynnän ja julkaistaan myös Lääkehoidon päivänä 2024.
3. Iäkkään tukena yhteisellä lääkehoidon polulla -Lääkeinformaatiofoorumia 2023 seurasi kaiken kaikkiaan 441 henkilöä, yhtäaikaisesti katsojia oli 184 henkilöä. Palautetta jätettiin valittavan vähän, mutta se oli positiivista. Muistakaa hyödyntää [tekstitettyä tallennetta!](#)

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Käytiin läpi kokouksen osallistujat.

2. Koordinaatioryhmän toiminta

Hyväksyttäväksi:

a) *Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toimintasuunnitelma 2024–2026*

Toimintasuunnitelma on ollut Lääkeinformaatioverkoston jäsenten kommentoitavana 28.11.–11.12. välisen ajan. Organisaatietietoihin on pyydetty pieniä tarkennuksia sekä yhden työryhmän toimintasuunnitelmaa on hieman täydennetty. Joistakin työryhmien toimintasuunnitelmista puuttuvat vielä toimenpiteisiin nimetyt vastuuhenkilöt. Näin oli myös edellisten toimintasuunnitelmien 2021–2023 kohdalla ja silloin todettiin, että työryhmät saavat täydentää vastuuhenkilöitä toimikauden aikana.

Kaikissa työryhmien toimintasuunnitelmissa peilataan strategiaan ja nostetaan esiin tärkeitä toimenpiteitä ja tehtäviä. Toimintasuunnitelmassa on myös hyvin nostettu esiin ajankohtaisia asioita, kuten digitaalisuutta ja tekoälyä.

Koordinaatioryhmä hyväksyi toimintasuunnitelma. Se on saatavilla [Lääkeinformaatioverkoston verkkosivuilta](#) (Fimea.fi).

b) Aiepaperi: Tarkistuslista: Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa

Työryhmä on aloittanut työskentelyn syyskuussa 2022 ja tarkistuslista on viimeistelyä vaille valmis. Tavoitteena on saada tarkistuslista julkaistua helmikuun alkuun mennessä, jotta se on valmis hyödynnettäväksi maaliskuussa Lääkehoidon päivänä. Tarkistuslista on suunnattu terveydenhuollon ammattihenkilöille ja sen tavoitteena on tukea potilaan lääkehoitoon liittyvän informaation siirtymistä. Tarkistuslistan työstämisessä on ollut pienryhmän lisäksi mukana Itä-Suomen yliopiston proviisoriopiskelijoita ja Kliinisen farmasian seura.

Koordinaatioryhmä hyväksyi tarkistuslistan. Julkaisun jälkeen työryhmä toivoo Lääkeinformaatioverkoston apua työn tuloksen levittämisessä ja jalkauttamisessa.

c) Aiepaperi: Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon tiivistelmät pohjoissaameksi

Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon oppaasta tehdyt kolme tiivistelmää (Lääkkeiden turvallinen käyttö, Lääkekorvaukset ja asiointi apteekissa, Lääkkeiden hankinta Suomessa) on käännetty pohjoissaameksi. Toive saamenkieliselle materiaalille syntyi jo muiden vieraskielisten tiivistelmien julkaisun jälkeen keväällä 2022. Suomessa puhutaan kolmea eri saamen kieltä. Niistä pohjoissaame on eniten käytetty.

Pienryhmässä on ollut mukana myös pohjoissaamea opiskelleita tai sitä äidinkielenään puhuvia, minkä ansiosta kielitoimiston käännöksiä on saatu sujuvimiksi. Pienryhmässä on erinomainen Lapin hyvinvointialueen edustus ja ryhmä on jo laatinut myös tiivistelmien viestintäsuunnitelmaa. Tiivistelmät on tarkoitus julkaista tammi-helmikuun vaihteessa, ja ne ovat myös osa Lääkehoidon päivän uusia materiaaleja.

Tämä työ on tärkeää, koska saamenkielisillä on perustuslaissa säädetty oikeus saada informaatiota omalla äidinkielellään. Tiivistelmät on otettu hyvin vastaan Lapin hyvinvointialueella. Lisäksi on herännyt pohdintaa siitä, voitaisiinko myös lääkityslista kääntää pohjoissaameksi.

Koordinaatioryhmä hyväksyi tiivistelmät.

Kommenteille:

d) Tarkistuslista lääkehoidon teoreettisen osaamisen varmistamisen järjestelmien arviointiin, Katri Melto-Ojalainen

Tarkistuslista on luotu järjestelmän hankkijoille, jotta hankkija voi arvioida, sopiiko järjestelmä kyseiseen organisaatioon. Seitsemässä tarkastelussa olleessa eri järjestelmässä on havaittu suuria eroja.

Tarkistuslistan mukaan organisaation tulisi ensin itse määritellä,

- 1) mitä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä heillä työskentelee,
- 2) mitä lääkehoidon perusosaamista työntekijät tarvitsevat eri ammattinimikkeiden työnkuva ja vaatimukset huomioiden ja
- 3) tarvitsevatko työntekijät lääkehoidon erikoisosaamista (esimerkiksi solunsalpaaja- tai akuuttilääkehoitoihin tai riskilääkkeisiin liittyen).

Lisäksi tulisi huomioida organisaation asiakkaiden/potilaiden erityispiirteet liittyen esimerkiksi eri ikäryhmiin ja erityistilanteisiin.

Tarkistuslistassa otetaan myös kantaa siihen, ovatko järjestelmän vaatimukset riittävät teoriaosaamisen varmistamiselle, esimerkiksi varmistetaanko riittävä osaaminen tentillä vai pääseekö läpi pelkästään materiaalien läpikäymisellä. Lisäksi organisaation tulee muistaa varmistaa, että järjestelmän ohjelmistot toimivat yhteen organisaation muiden ohjelmien kanssa.

Tarkistuslistan kerrottiin olevan osa suositusta, jonka työstäminen on vielä kesken. Suosituksessa on myös listattu ne järjestelmät, joihin työtä tehdessä on tutustuttu.

Kommentit kokouksessa:

- Pohdittiin, tulisiko tarkistuslista täyttää henkilö- tai ammattiryhmäkohtaisesti vai yleisesti organisaatiotasolla. Eri ammattiryhmillä on erilaista lääkehoitoon liittyvää osaamista, eikä tarkistuslista ota siihen kantaa.
- Tarkistuslistan nimeä pyydettiin vielä miettimään ja muokkaamaan nimestä napakka, mutta ymmärrettävä.

Tiedoksi:

- e) *Lääkeinformaatioverkoston koordinaatioryhmään kutsuttujen organisaatioiden edustus toimikaudella 2024–2026*

THL, SOSTE ja Duodecim ovat jo ilmoittaneet sekä varsinaiset jäsenet että varajäsenet ensi toimikaudelle. Apteekkariliitto sekä Terveystieteiden tutkimuskeskus ilmoittavat jäsenet mahdollisimman pian. Kokouksessa nostettiin esiin myös muutokset SOSTE:n ensi vuoden rahoituksessa, minkä vuoksi henkilöstöön ja siten myös koordinaatiotyöryhmän edustajiin voi tulla muutoksia.

- f) *Palautteet: Lääkeinformaatiofoorumi 2.11.2023*

Kaikki Lääkeinformaatiofoorumin esiintyjät saivat hyvää palautetta. Erityisesti palautteissa nousi esiin lääkäri Tino Ruotsalaisen puheenvuoro sekä järjestöjäsen Hannele Kirveskosken ja kokemustoimija Urpo Loukkolan vuoropuhelu. Palautetta Lääkeinformaatiofoorumista tuli valitettavan vähän. Kehittämiskohteeksi ehdotettiin farmasian ammattilaisen vuoropuhelua lääkärin kanssa. Lääkeinformaatiofoorumin tekstitetty tallenne on saatavilla [Fimean YouTube -kanavalta](#) ja siitä saa mielellään viestiä eteenpäin.

- g) *Kysely 7.-24.11.2023: Lääkeinformaatiostrategian tavoitteiden toteutumisesta ja merkityksestä*

Kysely sai 21 vastaajaa. Kaikista muista Lääkeinformaatioverkoston työryhmistä paitsi Lääkealan viestijät -työryhmästä on vastattu. Eniten vastauksia on koulutusyksiköiden ja potilasjärjestöjen edustajilta.

Päivi Kiviranta teki muutaman noston kyselyn avoimista vastauksista:

- Toisaalta todetaan, että Lääkeinformaatioverkoston toiminta koetaan monipuoliseksi ja vaikuttavaksi.
- Toisaalla koetaan, että toiminta on viime aikoina jäänyt jännaamaan paikalleen.
- Lääkeinformaatioverkosto nähdään tärkeänä yhteistyöfoorumina.
- Työryhmissä olisi hyvä saada asioita eteenpäin ja jalkautettua tehtyjä toimenpiteitä.
- Toivotaan myös live -kokouksia ja enemmän yhteistyötä eri työryhmien välillä.
- Harmitellaan henkilövaihdoksia ja roolimutoksia.
- Työryhmiin toivotaan lääkärin laajempaa osallistumista sekä lääkkeen käyttäjien osallistamista.
- Toivotaan avointa ja selkeää tiedottamista.
- Jokainen tekee verkostotyötä oman työnsä ohella, mikä osaltaan vaikuttaa kokonaisuuteen ja varmasti hidastaa etenemistä.

Kyselyn tuloksista on tarkoitus työstää tiivistelmä Lääkeinformaatioverkoston toimintakertomukseen 2021–2023. Toimintakertomus on hyväksyttävänä koordinaatioryhmän kokouksessa 1/2024. Kyselyn tuloksista kirjoitetaan mahdollisesti myös Sic-artikkeli.

h) Muistio: Lääkeinformaation koordinaatioryhmä 5/2023, sähköpostikokous

Sähköpostikokouksessa hyväksyttiin kysely, jonka alustavia tuloksia kohdassa g) esiteltiin.

3. Työryhmien kuulumiset koordinaatioryhmälle

a) Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle

Työryhmän edellinen kokous on ollut 21.11., ja siinä käsiteltiin Sic-artikkelin (Ajantasainen lääkitystieto on turvallisen lääkehoidon perusta) luonnoksen hyväksymistä. Lisäksi palaverissa käytiin läpi toimintakertomusta ja toimintasuunnitelmaa. Haasteena työryhmällä on puheenjohtajan ja sihteerin puuttuminen ensi toimikauden alussa. Vapaaehtoisia ilmoittautuneita ei ole, mutta tilannetta käydään tarkemmin läpi vuoden ensimmäisessä kokouksessa, kun tiedetään jäsenten senhetkinen kokoonpano.

b) Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen

Työryhmällä on ollut edellinen kokous 23.11. Kokouksen sisältö käsitteli työryhmän toimintasuunnitelman sekä pohjoissaamenkielisten tiivistelmien työstämistä. Kokouksessa käytiin myös keskustelua tekoälystä sekä sen merkityksestä ja mahdollisuuksista. Viestintä on ollut tärkeä aihe kaikissa kokouksissa. Tärkeää on löytää oikeat viestintätavat ja -kanavat, jotta materiaalit saadaan jalkautettua kohderyhmille. Muistutettiin myös Lääkehoidon päivästä, joka on 14.3.2024.

c) Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua

Työryhmän vuoden viimeinen kokous oli marraskuussa, ja siellä käsiteltiin toimintakertomuksen ja -suunnitelman viimeistelyä ja hyväksymistä. Ensi vuoden kokoukset on vahvistettu, kokousten määrää on lisätty yhdellä, mutta vastaavasti kokousten kestoa on lyhennetty. Ensimmäinen kokous on tammikuussa.

Ryhmässä on ollut muutamia henkilövaihdoksia. Tällä toimintakaudella on edistetty kahdeksaa toimenpidettä. Muutama on saatu valmiiksi, ja niihin ei ensi vuonna enää palata. Ensi toimikaudella on tiedossa materiaalien päivityksiä ja aiempien isojen aihepiirien jatkoja uusilla toimenpiteillä. Digitaalisuus ja tekoäly on nostettu ensi toimikauden toimintasuunnitelmaan. Eri työryhmien välistä yhteistyötä pidetään jatkossakin tärkeänä.

d) Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen

Työryhmässä on toteutettu ammattikorkeakouluille suunnattua kyselyä sosiaalialan ammattihenkilöiden lääkehoidon osaamisen opinnoista ja niiden sisällöstä. Kyselyyn on saatu hyvin vastauksia, on laitettu myös muistutuksia, jotta saadaan vastaukset jokaisesta ammattikorkeakoulusta.

Lähihoitajan tutkintorakenteeseen on tulossa muutoksia, joiden varmistumisen jälkeen voidaan lähteä edistämään uudesta tutkinnonosasta tehtävää lisäkoulutusta sosiaalialan ammattihenkilöille. Työryhmällä on tiedossa myös tulevilla kaudella Lääkeinformaatioverkoston materiaalien päivitystä. Työryhmässä on keskusteltu myös näyttöklินิกoiden tai -pajojen tyyppisestä toiminnasta. Tarkoituksena on selvittää, millä tavoin eri organisaatioissa toimitaan, jotta työntekijöiden lääkeluvat saadaan mahdollisimman nopeasti kuntoon.

e) Tutkimus ja seuranta

Työryhmällä ollut pitkä aika edellisestä kokouksesta (syyskuun loppu). Kokouksessa käsiteltiin toimintakertomusta ja -suunnitelmaa sekä kyselyä ”Lääkeinformaatiostrategian tavoitteiden toteutumisesta ja merkityksestä”. Työryhmästä on toteutettu vierailuita muihin työryhmiin ja tätä halutaan jatkaa. Työryhmässä on ollut tehokasta pienryhmätoimintaa. Työryhmän puheenjohtaja ja koordinaatioryhmän edustaja ovat mahdollisesti vaihtumassa ensi toimikaudelle. Sihteeri pysyy samana.

f) *Lääkealan viestijät*

Työryhmästä ei ollut edustusta kokouksessa.

4. Seuraavat Lääkeinformaatioverkoston tilaisuudet

a) **Koordinaatioryhmän kokoukset**

Kokous 1/2024, 5.2.2024 klo 13.00–14.50, Teams -yhteys;

esityslistalla mm. Lääkeinformaatioverkoston toimintakertomuksen 2021–2023 hyväksyminen

Vielä ei ole aikataulutettu kaikkia ensi vuoden kokouksia, tavoitteena on kokousta yhteensä neljä kertaa.

b) **Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 2024**

13.2.2024 klo 13.00–15.30, Microsoft Teams -yhteys

Kutsu on lähdessä kaikille jäsenille ja varajäsenille. Tapaaminen järjestetään vain Teamsin välityksellä, sillä vaikka toisaalta livetapaamisia on toivottu, etätapaamiset koetaan kaikista tasarvoisimmaksi. Tapaamisessa eri työryhmät esittäytyvät. Lisäksi STM:n Lauri Pelkonen tulee kertomaan, miten lääkeasioiden uudistukset etenevät tällä hallituskaudella. Hänelle myös esitellään, mitä verkosto on jo tehnyt ja miten verkosto voi olla apuna uudistusten toteutuksessa.

c) **Lääkehoidon päivä 14.3.2024**

Teemalla: Lääkehoidon päivä on joka päivä, turvallinen lääkehoito on tekoja.

Kannustetaan toimijoita järjestämään paikallisia tapahtumia. Kansallinen webinaari järjestetään torstaina 14.3.2024. SuPer tarjoaa studiotilansa webinaarin toteutukseen.

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.20.